

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Циклова комісія з соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчальної роботи

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

«27» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

**підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА
БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
галузь знань 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
спеціальність 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ
мова навчання: українська
статус дисципліни: вибіркова**

Чернігів - 2024 рік

Робоча програма з дисципліни «Психологія» складена на основі освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність спеціальності 076 Підприємництво та торгівля - “25” серпня 2024р. - 12 с.

Розробники: **Анна ПУСТОВОЙТ**
викладач вищої категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з соціальної роботи

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова циклової комісії

Дмитро КАЗІМІРОВ

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова методичної ради

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Вибіркова
Змістових модулів – 4	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 90		2-й (БСО)
		Семестр
		3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи здобувача фахової передвищої освіти –3,8 год.	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	16 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю:
		Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування у здобувачів фахової передвищої освіти знань щодо закономірностей людської психіки та протікання психічних процесів, етико-психологічних особливостей ділового спілкування.

Передумови вивчення дисципліни «Психологія»: до початку вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати знання з «Підприємництва», «Основ маркетингу»

Завдання дисципліни: набуття у здобувачів фахової передвищої освіти вміння аналізувати психологічні прояви людської особистості й на основі цього аналізу будувати свої стосунки з оточуючими.

На основі знань, здобутих при вивченні дисципліни «Психологія», у здобувачів освіти формуються наступні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

3. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньо-професійною програмою:

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

У підсумку здобувачі фахової передвищої освіти повинні

знати: визначення психології, її предмет, завдання, структуру та методи, основні проблеми, суть і методи психологічних досліджень, основні етапи дослідження, види наукових спостережень, суть методів опитування й експерименту в психологічному дослідженні, визначення психіки та свідомості, психічні форми освоєння дійсності, суть понять «особа», «особистість», «індивідуальність», типи нервової діяльності, типи темпераменту та риси й властивості характеру, психологічні особливості спілкування;

вміти: розпізнавати типи темпераменту, особливості характеру людини і використовувати ці вміння у ділових стосунках та професійному напрямку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психології

Тема 1. Поняття психології, її предмет і завдання (РН 1)

Поняття про психологію як науку. Теоретичні та прикладні завдання психології. Психологія в системі наук про людину і суспільство.

Психіка людини як предмет психології. Основні завдання психології. Структура сучасної психологічної науки. Джерела психологічних знань та галузі психології.

Тема 2 . Сучасні методи соціально-психологічних досліджень (РН 1)

Співвідношення між фундаментальною та прикладною психологією.

Суть і методи психологічних досліджень. Етапи психологічного дослідження.

Наукове спостереження та його види: включене і невключене, відкрите і приховане, тематичне і епізодичне, суцільне і вибіркове тощо.

Методи опитування в психології: бесіда, анкетування й тестування. Експериментальні дослідження в психології, їх переваги та недоліки.

Методи вивчення документів як допоміжний метод дослідження психологічних явищ.

Змістовий модуль 2. Психіка та її психічні процеси

Тема 3. Пізнавальна функція психіки (РН 1, РН 14)

Поняття про психіку та сигнальні системи, поведінку людини та свідомість.

Пізнавальні процеси і професійна діяльність. Характеристика пізнавальних процесів. Індивідуальні властивості пізнавальних процесів, форми їх виявлення.

Відмінність психіки людини від психіки тварини.

Класифікація і різновиди почуттів. Загальні властивості: якість, інтенсивність, тривалість.

Походження відчуттів. Індивідуальні особливості людських відчуттів.

Функції сприймання. Явище аперцепції. Основні властивості образів сприймань: предметність, константність, цілісність, категоріальність. Класифікаційні характеристики сприймань. Різновиди сприймань. Сприймання простору, часу, руху, форми. Ілюзії сприймань. Індивідуальні особливості сприймань.

Пам'ять. Види й форми пам'яті. Розвиток професійної пам'яті. Типи пам'яті: наочно-образна, словесно-абстрактна, проміжна. Шляхи, прийоми і засоби покращення людської пам'яті.

Мислення – вища форма пізнавальних процесів як опосередковане та узагальнене відображення дійсності. Значення мислення та його типи. Засоби активізації мислення. Формування професійного мислення. Поняття інтелекту.

Поняття про уяву, її види за змістом і залежно від характеру діяльності людини. Уява й творчість.

Тема 4. Регулятивна функція психіки (РН 1, РН 14)

Увага як вибіркова спрямованість і зосередженість психічної діяльності. Функції уваги. Види уваги і їх характеристика. Властивості уваги: стійкість, переключення, обсяг, розподіл, зосередженість (концентрація).

Основні якості волі як психічного явища. Функції волі: стимулююча, спрямовуюча, контролююча, захисна. Вольові якості особистості: первинні (сила волі, наполегливість, витримка); вторинні (рішучість, сміливість, упевненість); третинні (відповідальність, дисциплінованість, принциповість, діловитість, ініціативність). Безвілля, його причини і боротьба з ним.

Самовиховання волі. Основні напрямки розвитку волі.

Тема 5. Афективна сфера особистості (РН 1, РН 14)

Емоційна сфера особи. Види емоцій та почуттів. Здатність людини регулювати своїм емоційним станом. Функції емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів (види емоцій): власне емоції, афекти, пристрасті, настрої, стрес, позитивні, негативні, стенічні, астеничні. Види почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні. Вираження емоцій і почуттів (експресія).

Любов як емоційне почуття.

Змістовий модуль 3. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Тема 6. Поняття особистості та її здібності (РН 14)

Особа, особистість та індивідуальність, характеристика та співвідношення. Джерела й природа активності особи. Спрямованість особистості та її форми: потреби, інтереси, ідеали, життєва мета, самосвідомість, звички та переконання. Структура особистості.

Поняття про інтереси та здібності. Ознаки здібностей. Структура здібностей. Різновиди здібностей. Здібності і особистість. Формування і розвиток інтересів та здібностей.

Тема 7. Поняття про темперамент, характер та їх особливості (РН 14)

Поняття про темперамент. Типи вищої нервової діяльності та темперамент. Темперамент і особистість. Роль темпераменту в трудовій діяльності і навчальній діяльності. Методи діагностики темпераменту. Поняття про характер. Структура характеру, його типи та формування. Типологія акцентуацій характеру.

Значення темпераменту й властивостей характеру для професійної діяльності фахівця.

Змістовий модуль 4. Трудова та комунікативна діяльності особистості

Тема 8. Психологічні аспекти трудової діяльності (РН 14)

Поняття про діяльність, її складові. Види трудової діяльності працівників сфери обслуговування.

Психологічні особливості трудової діяльності. Професійні знання, вміння та навички. Чинники професійної придатності. Психологічні чинники працездатності.

Створення сприятливого психологічного клімату в колективі.

Тема 9. Психологія спілкування (РН 14)

Психологічні основи спілкування.

Побутове і ділове спілкування, мета й особливості, зміст, форми, структура, етапи та механізм.

Сприйняття й розуміння в процесі спілкування. Психологічні механізми сприйняття: соціальна стереотизація (фактори переваги, вищого ступеня привабливості й ставлення до нас, ідентифікація, емпатія та рефлексія).

Спілкування як комунікація. Засоби комунікації: вербальні й невербальні (невербальна поведінка людини). Класифікація невербальних засобів спілкування: кінетика, просодика, екстра лінгвістика, такесика, проксемика.

Спілкування як взаємодія. Орієнтація на контроль та орієнтація на розуміння. Контакт.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	ус бо го	у тому числі		
		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Вступ до психології				
1. Поняття психології, її предмет і завдання	8	2		6
2. Сучасні методи соціально-психологічних досліджень	12	2		10
Разом за змістовим модулем 1:	20	4	-	16
Змістовий модуль 2. Психіка та її психічні процеси				
3. Пізнавальна функція психіки	10	2	2	6
4. Регулятивна функція психіки	9	1	2	6
5. Афективна сфера особистості	9	1	2	6
Разом за змістовим модулем 2:	28	4	6	18
Змістовий модуль 3. Індивідуально-психологічні особливості особистості				
6. Поняття особистості та її здібності	10	2	2	6
7. Поняття про темперамент та його типи	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 3:	20	4	4	12
Змістовий модуль 4. Трудова та комунікативна діяльності особистості				
8. Психологічні аспекти трудової діяльності	10	2	2	6
9. Психологія спілкування. Невербальні засоби спілкування.	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 4:	22	4	4	14
Усього годин	90	16	14	60

6. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Пізнавальна функція психіки	2
2	Регулятивна функція психіки	2
3	Афективна сфера особистості	2
4	Поняття особистості та її здібності	2
5	Поняття про темперамент та його типи	2
6	Психологічні аспекти трудової діяльності	2
7	Психологія спілкування. Невербальні засоби спілкування.	2
	Разом	14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття психології, її предмет і завдання	6
2	Сучасні методи соціально-психологічних досліджень	10
3	Пізнавальна функція психіки	6
4	Регулятивна функція психіки	6
5	Афективна сфера особистості	6
6	Поняття особистості та її здібності	6
7	Поняття про темперамент та його типи	6
8	Психологічні аспекти трудової діяльності	6
9	Психологія спілкування. Невербальні засоби спілкування.	8
	Разом	60

8. Перелік питань до заліку

1. Дайте визначення психіки і перерахуйте психічні процеси, властивості й стани.
2. Проаналізуйте будову і функції нервової системи людини і її базового елементу – нейрону.
3. Вкажіть основну мету бесіди та її основні форми.
4. Дайте визначення поняттю відчуття.
5. Проаналізуйте будову аналізатора.
6. Перерахуйте загальні властивості відчуттів.
7. Дайте визначення поняттю сприйняття.
8. Поясніть основні властивості людського сприйняття.
9. Дайте визначення поняттю пам'ять.
10. Дайте визначення поняттю мислення.
11. Назвіть чотири основні властивості людського мислення, що відрізняють його від мислення тварини.
12. Дайте визначення мовлення як психічного явища (процесу) і поняття.
13. Назвіть основні мовні функції і процеси.
14. Дайте визначення поняттю уява.
15. Назвіть основні види уяви і коротко опишіть їхню специфіку.
16. Дайте визначення поняттю і процесу уваги.
17. Виділіть первинні функціональні особливості уваги.
18. Охарактеризуйте властивості уваги.
19. Проаналізуйте причини виникнення емоцій.
20. Назвіть три рівні прояву емоційних станів.
21. Назвіть основні типи темпераменту і дайте їм характеристику.
22. Дайте визначення поняттю характер.
23. Перерахуйте властивості характеру й поясніть їхню суть.

24. Дайте визначення поняттю здібності.
25. Поясніть сутність психологічного поняття задатки.
26. Опишіть структуру і функції людського мозку людини.
27. Назвіть і порівняйте до психічне і психічні різновиди реагування живих істот.
28. Проаналізуйте основну відмінність між методами спостереження й експерименту.
29. Назвіть основні відмінності сприйняття і відчуття.
30. Наведіть приклади видів пам'яті за критерієм тривалості збереження інформації.
31. Дайте опис етапів мислення при вирішенні
32. Опишіть місце розташування і функції трьох основних мовних центрів головного мозку.
33. Вкажіть основні етапи розвитку письмового мовлення.
34. Наведіть приклад, опис прийомів активної уваги.
35. Обґрунтуйте неможливість їхнього використання при ослабленні контролю свідомості.
36. Опишіть вищі емоції людини (почуття).
37. Опишіть фізіологічні основи емоцій.
38. Дайте характеристику існуючих у психології підходів до визначення структури характеру.
39. Дайте визначення цьому поняттю.
40. Охарактеризуйте структуру здібностей.

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні (лекція, бесіда, пояснення, розповідь, діалог), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (письмові та усні вправи, навчальні практикуми).
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача освіти.
3. Методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, програмований, самоконтроль, самооцінка.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний:

- усний контроль (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване, репродуктивне, реконструктивне, творче);
- письмовий контроль (контрольна робота, диктант);
- тестовий контроль (тести відкритої форми, тести закритої форми);
- самоконтроль.

Підсумковий контроль: залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти застосовується 12-бальна шкала.

За 12-бальною шкалою оцінюються навчальні досягнення здобувачів фахової передвищої освіти:

- що навчаються на I-II курсах на основі базової загальної середньої освіти.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти на базі БСО

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
I. Початковий	1	Здобувачі фахової передвищої освіти розрізняють об'єкти вивчення
	2	Здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконують елементарні завдання
II. Середній	4	Здобувачі фахової передвищої освіти з допомогою викладача відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Здобувачі фахової передвищої освіти виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Здобувачі фахової передвищої освіти правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання здобувачів фахової передвищої освіти є достатніми. Здобувачі фахової передвищої освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Здобувачі фахової передвищої освіти добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Здобувачі фахової передвищої освіти мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Здобувачі фахової передвищої освіти мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у

	різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
12	<u>Здобувачі фахової передвищої освіти мають системні, міцні знання в обов'язках та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати <u>опанований матеріал</u>, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення</u>

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Психологія» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. / Укл.: А. Пустовойт – Чернігів, 2024 – 80с.

2. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Психологія» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійна програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. /Укл.: А. Пустовойт – Чернігів, 2024 – 13с.

3. Методичні вказівки до самостійних занять з дисципліни «Психологія» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійна програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. /Укл.: А. Пустовойт – Чернігів, 2024 – 15с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Загальна психологія: навч. посіб. / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. Київ: ЦУЛ, 2022. Книга. - 296 с. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5201025/>
2. Москалець В. П. М82 Загальна психологія [текст]: підручник. / В. П. Москалець. – К. Ліра-К., 2020. – 564 с. . – 320 с. Режим доступу: <https://lira-k.com.ua/preview/12628.pdf>
3. Поясок Т. Б. Загальна психологія: навчальний посібник / Т.Б. Поясок, О.І. Беспарточна, О.В. Квасник, В.В. Шаполова. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. – 512 с. Режим доступу: <https://vps-education.co.ua/assets/files>

Допоміжна

1. Панок, В. Г. Практична психологія : теоретико-методол. засади розвитку : монографія / В. Г. Панок ; Нац. акад. пед. наук України ; Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи ; Всеукр. асоц. практикуюч. психологів. Чернівці : Технодрук, 2019. 486 с.
2. Варій М, Ортинський В. Основи психології і педагогіки. Навчальний посібник. Київ :

Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.

3. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А.В. Курова. Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.

4. Москалець В. Психологія особистості. Підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 564 с.

5. Мясоїд П. Курс загальної психології. Київ : Алерта, 2021. 496 с.

6. Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 9 грудня 2022 р., м. Київ. Львів-Торунь: LihaPres, 2022. 152 с.

Режим доступу : <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/181/3362/7771-1>.

14. Інформаційні ресурси

1. www.culonline.com.ua

2. <https://westudents.com.ua>

3. <http://www.nbu.gov.ua/>

4. <http://www.lsl.lviv.ua/>